

RAUTAVAARA

PARAS LUONNOSTAAN

Työsuojelun toimintaohjelma 2026 - 2029

Rautavaaran kunta

Käsitelty

Yhteistyökomitea 25.2.2026

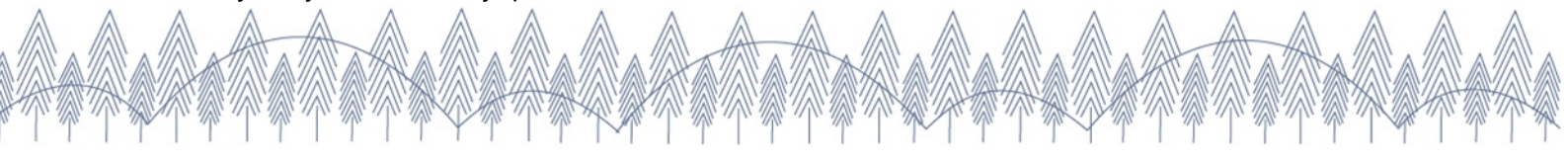
Hyväksytty

Kunnanhallitus xx.xx.2026

Sisällys

1	Yleistä	2
1.1	Työsuojeluohjelman lähtökohta ja työsuojelun määritelmä	3
1.2	Työsuojelun tavoitteet ja periaatteet	3

2	Työsuojeluorganisaatio.....	4
2.1	Työsuojelutoimikunta, yhteistyökomitea	4
2.2	Työsuojelupäällikkö	4
2.3	Työsuojeluvaltuutettu.....	4
2.4	Työterveyshuolto.....	4
2.5	Sisäilmatyöryhmä.....	5
3	Vastuu työsuojelutoiminnasta	5
3.1	Yksilön / työntekijän velvollisuutena ja työsuojeluvastuuna on mm.....	6
3.2	Vastuualuejohtajan tehtävänä on mm.	6
3.3	Palvelualue johdon tehtävänä työsuojelussa on mm.....	6
3.4	Luottamushenkilöiden tehtävänä on	6
4	Työsuojelutoimenpiteet ja menettelytapaohjeet	6
4.1	Ennakoiva työsuojelu.....	7
4.2	Menettelytapaohje	7
4.3	Työtapaturmista sekä vaara- ja uhkatilanteista ilmoittaminen	8
5	Työolojen seuranta	9
6	Työympäristön kuvaus.....	10
7	Riskien tunnistaminen, arviointi ja hallinta	10
7.1	Kone- ja käyttöturvallisuus	11
7.2	Kemikaaliturvallisuus	11
7.3	Räjähdyssuojausasiakirja	11
8	Vuoden 2025 toiminnan arviointi	12
9	Työsuojelun tavoitteet.....	12
9.1	Työsuojelun konkreettisia ja mitattavia tavoitteita toimintakaudella 2026–2029.....	13
9.2	Vuoden 2026 painopistealueet	13
10	Toimintaohjelman seuranta ja päivitys	13

1 Yleistä

1.1 Työsuojeluohjelman lähtökohta ja työsuojelun määritelmä

Työsuojeluohjelman lähtökohtana on työturvallisuuslaki (738/2002), jonka mukaan työnantajalla on oltava turvallisuuden ja terveellisyyden edistämiseksi ja työntekijöiden työkyvyn ylläpitämiseksi tarpeellista toimintaa varten ohjelma, joka kattaa työpaikan työolojen kehittämistarpeet ja työympäristöön liittyvien tekijöiden vaikutukset (työsuojelun toimintaohjelma). Toimintaohjelmasta johdettavat tavoitteet turvallisuuden ja terveellisyyden edistämiseksi sekä työkyvyn ylläpitämiseksi on otettava huomioon työpaikan kehittämistoiminnassa ja suunnittelussa ja niitä on käsiteltävä työntekijöiden tai heidän edustajiensa kanssa.

Turvallinen ja terveellinen työ varmistetaan työsuojelulla. Työsuojelulla tarkoitetaan toimia, joilla lain velvoittamana, mutta myös vapaaehtoisesti pyritään ehkäisemään, vähentämään ja poistamaan työssä ja työoloista aiheutuvia vaaroja ja vaurioita. Työsuojelulla pyritään muuttamaan työ ja työolot sellaisiksi, että ne edistävät ihmisen ruumiillista ja henkistä terveyttä, turvallisuutta ja viihtyisyyttä. Työsuojelutoimenpiteet kohdistuvat ensisijaisesti työntekijöihin. Työsuojelulla pyritään vähentämään työstä työntekijälle koituvia vaaroja ja haittoja.

Työturvallisuus on sitä, että työpaikalla fyysiset, psyykkiset ja sosiaaliset työolot ovat kunnossa. Työsuojelu on työnantajan ja työntekijöiden välistä yhteistoimintaa, jolla huolehditaan siitä, että työpaikalla on turvallista ja terveellistä tehdä työtä.

Laajasti ottaen työsuojelukäsitteen piiriin luetaan:

- ✓ Työturvallisuustoiminta eli työtaturmien torjunta ja henkinen työsuojelu
- ✓ Työpaikkaterveydenhuolto eli ammattitautien ja muiden työstä aiheutuvien sairauksien torjunta
- ✓ Työsuojelun valvonta eli esimerkiksi työaikaan, nuorten työntekijöiden asemaan jne. liittyvät kysymykset
- ✓ Työpaikkasuojelu, esimerkiksi palontorjunta ja väestönsuojelu
- ✓ Työsuojeluyhteistoiminta ja työsuojeluvälitys

1.2 Työsuojelun tavoitteet ja periaatteet

Työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden suojeleminen on työsuojelun perustavoite. Keskeisimmät osatavoitteet ovat työkyvyn ylläpitäminen, terveys työssä ja tapaturmien torjunta. Työsuojelun tulisi olla osa työpaikkojen arkipäivää ja kannattavaa liiketoimintaa. Työturvallisuuden tasoon työpaikalla vaikuttaa suuresti työpaikan turvallisuusjohtaminen sekä koko henkilöstön sitoutuminen sekä asenteet. Työturvallisuuteen vaikuttaa myös muut tekijät, kuten hyvä ennakointi, työn häiriötön kulku, tuotteiden ja palvelujen hyvä laatu ja pätevä johto.

Ennen kaikkea työsuojelun tavoitteena on pitää huolta, että työntekijät voivat kaikin puolin hyvin ja pystyvät tekemään työnsä tehokkaasti. Lisäksi kehitetään yhteistyössä henkilöstön kanssa työympäristöjä ja työskentelyolosuhteita niin, että ne ovat turvalliset ja viihtyisät. Rautavaaran kunnassa korostetaan myös tasa-arvoista ja hyvää kohtelua toisia kohtaan.

Työsuojelun yhtenä tavoitteena on myös henkisen hyvinvoinnin edistäminen työpaikalla. Henkinen työsuojelu on käytännön toimintaa, jolla pyritään saattamaan työn vaatimukset ja ihmisen suorituskyvyt vastaamaan mahdollisimman hyvin toisiaan. Seurataan myös henkilöstön terveydentilan kehitystä ja edistetään myönteisten asenteiden synnyttämistä työsuojelua ja työkyvyn ylläpitämistä kohtaan.

Työntekijän suojelemisella on moraalisesti, yhteiskunnallisesti ja taloudellisesti suuri merkitys sekä työntekijän että työnantajan kannalta. On kysymys molempien yhteisestä edusta, mutta myös molempien velvollisuuksista.

Työsuojelua määrittävät erilaiset lait, kuten työturvallisuus laki, työterveyshuoltolaki ja työsuojelun valvontalaki. Niiden tavoitteena on pitää huolta, että työn tekeminen on turvallista ja terveellistä ja asioita käsitellään työpaikalla yhteistoiminnassa. Käytännössä niissä velvoitetaan, että työpaikoilla tulee arvioida työn riskit, perehdyttää ja opastaa työhön, tarjota työterveyshuoltoa ja ylläpitää työkykyä.

Tärkeimpiä työsuojelusäädöksiä ja -normeja ovat työsuojelulaki, työturvallisuuslaki, valtioneuvoston asetus työvälineiden turvallisesta käytöstä ja tarkastamisesta, laki nuorista työntekijöistä, työaikalaki, vuosilomalaki, laki ja asetus työsuojelun hallinnosta, laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta,

lukuisat valtioneuvoston asetukset sekä työehtosopimusten, yleissopimuksen ja yhteistoimintasopimuksen työsuojelumääräykset.

Turvallisuusjohtamisella sekä työkyvyn ja työhyvinvoinnin johtamisella on merkittävä rooli työympäristön kehittämisessä, työkyvyttömyyden vähentämisessä sekä terveyden ja hyvinvoinnin edistämässä. Jokaisella työpaikalla työnantaja, henkilöstö ja työterveyshuolto toteuttavat työkykyä ja työhön paluuta edistäviä toimenpiteitä yhteistyössä. Osatyökykyisten henkilöiden työssä pysymiseen ja työllistymiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota.

2 Työsuojeluorganisaatio

2.1 Työsuojelutoimikunta, yhteistyökomitea

Rautavaaran kunnan työsuojelutoimikuntana toimii yhteistyökomitea. Yhteistyökomiteaan kuuluu työsuojelupäällikkö, työsuojeluvaltuutettu, varatyösuojeluvaltuutettu, luottamusedustajat ammattiliitoista, kunnanjohtaja, hallintojohtaja ja henkilöstösihteeri. Yhteistyökomitea käsittelee yleisesti terveyteen ja turvallisuuteen vaikuttavat asiat, selvitykset, tavoitteet, suunnitelmat ja seurantatiedot.

2.2 Työsuojelupäällikkö

Työsuojelupäällikön tehtävänä on perehtyä työsuojelusäännöksiin, -määräyksiin ja – ohjeisiin sekä työn turvallisuutta ja terveellisyttä koskeviin työpaikan oloihin ja seurata niiden kehitystä ja ryhtyä toimiin havaitsemansa epäkohdan tai puutteen poistamiseksi. Lisäksi hän osallistuu mm. työsuojelutarkastuksiin ja – tutkimuksiin, työsuojelun toimintaohjelman valmisteluun ja ylläpitämiseen sekä työsuojelun talousarvion ja henkilöstötilinpäätöksen laatimiseen.

Työsuojelupäällikkö huolehtii työsuojelusäännösten, -määräysten ja – ohjeiden tiedottamisesta, työn turvallisuuteen ja terveellisyteen liittyvistä käyttöönotto- ja kunnossapitotarkastuksista sekä työnantajan ja työntekijöiden välisen yhteistoiminnan järjestämisestä, ylläpitämisestä ja kehittämisestä. Hän vastaa myös työsuojeluvaaalien järjestämisestä.

Työsuojelupäällikkö tekee esityksiä työnantajalle ensiaputoiminnasta ja – koulutuksen järjestämisestä, työsuojeluun liittyvästä työnopastuksesta, koulutuksesta ja tiedotuksesta sekä tutkimuksen järjestämisestä työpaikalla sattuneen tapaturman tai havaitun tapaturmavaaran tai muiden työpaikalla ilmenneiden työstä johtuvien sairauksien takia.

2.3 Työsuojeluvaltuutettu

Työsuojeluvaltuutetun tehtäviin kuuluu perehtyä työsuojelusäännöksiin, -määräyksiin, ja – ohjeisiin sekä työn turvallisuutta ja terveellisyttä koskeviin työpaikan oloihin ja seurata niiden kehitystä sekä ilmoittaa havaitsemistaan puutteista ja epäkohdista työnjohdolle ja työsuojelupäällikölle sekä tarvittaessa työsuojeluviranomaiselle. Lisäksi hän osallistuu työsuojelun toimintaohjelman valmisteluun ja ylläpitämiseen sekä tarvittaessa työsuojelutarkastuksiin ja – tutkimuksiin, jotka on toimeenpantu työpaikalla sattuneen tapaturman tai havaitun tapaturmavaaran, ilmenneen ammattitautin tai havaitun ammattitautivaaran tai muiden työpaikalla ilmenneiden työstä johtuvien sairauksien takia.

Työsuojeluvaltuutettu osallistuu työkykyä ylläpitävään toimintaan työpaikalla sekä työnantajan ja työntekijöiden välisen työsuojeluyhteistoiminnan kehittämiseen ja työpaikan riskienkartoitukseen.

2.4 Työterveyshuolto

Työterveyshuollon tavoitteena työpaikoilla on terveellinen ja turvallinen työympäristö, toimiva työyhteisö, työperäisten sairauksien ja työhön liittyvien terveysvaarojen ehkäisy sekä työntekijän työ- ja toimintakyvyn ylläpitäminen, edistäminen ja seuranta.

Työterveyshuollon työkykyä ylläpitävänä toimintana työpaikoilla ovat työpaikkaselvitykset, neuvonta ja ohjaus, altistelähtöiset terveystarkastukset, tarvittaessa kuntoutukseen ohjaus, osallistuminen tarvittaessa ensiapu valmiuden suunnitteluun, työperäisten ja muiden terveyttä ja työkykyä uhkaavien sairauksien havaitseminen ja hoitoon ohjaus.

Työterveyshuolto osallistuu tarvittaessa asiantuntijana työpaikan työn riskien arviointiin. Työpaikkakäynnit ja työpaikkaselvitykset tehdään yhteistyössä työterveyshuollon, johdon, työsuojeluorganisaation ja henkilöstön edustajien kesken.

Edellä mainittujen tehtävien lisäksi työterveyshuolto

- ✓ järjestää työpaikan terveydellisten olosuhteiden selvittämiseksi tarpeelliset mittaukset
- ✓ osallistuu asiantuntijana työpaikan riskien arviointiin yhdessä eri sidosryhmien kanssa
- ✓ seuraa osatyökykyisten työntekijöiden terveydentilaa
- ✓ tekee kuntoutustarpeen selvittelyt
- ✓ osallistuu pyydettyä yhteistyötoimikunnan kokouksiin sekä
- ✓ osallistuu työympäristön arviointiin.

Työterveyshuoltoa toteuttaa moniammatillinen työterveyshuollon ammattihenkilöiden ja asiantuntijoiden muodostama tiimi, jossa mukana ovat työterveyslääkäri, työterveyshoitaja, työfysioterapeutti, työterveyspsykologi sekä tarvittaessa muita ammattihenkilöitä ja asiantuntijoita.

Työterveyshuoltoon kuuluu lakisääteisen työterveyshuollon lisäksi yleislääkäritasoinen työterveyshuollollisesti painotettu sairaanhoito, joka sisältää työterveyslääkärin ja työterveyshoitajan ja tarvittaessa muun työterveyshuollon ammattihenkilön toteuttaman hoidon mukaan lukien tarvittavat laboratorio-, röntgentutkimukset ja muut vastaavat tutkimukset, työkyvyn ylläpitämiseksi tarvittavat lyhyet kriisiterapiat sekä erikoislääkärikonsultaatiot, MRI-tutkimukset erikoislääkärin suosituksesta hoitovastuun säilyessä työterveyslääkäriellä sekä mielenhyvinvoinnin palvelut (mielen sparrin ja lyhyt terapia) (kts. työterveyshuollon toimintaohjelma). Perussairauksien jatkoahoito omassa terveyskeskuksessa.

2.5 Sisäilmatyöryhmä

Rautavaaran kunnassa toimii sisäilmatyöryhmä, jonka tehtävänä on antaa asiantuntija-apua kunnan kiinteistöjen sisäilman laatua koskeissa kysymyksissä. Sisäilmatyöryhmän tavoitteena on yhdessä kunnan työntekijöiden kanssa aktiivisesti vastata kunnan kiinteistöjen sisäilman laadusta. Sisäilmatyöryhmä kehottaa kaikkia työntekijöitä ottamaan vastuuta huonosta sisäilman laadusta ilmoittamalla siitä ja omilla toimillaan estämään huonon sisäilman syntyminen mahdollisuutta.

Sisäilmatyöryhmä

- ✓ Ottaa käsiteltäväksi pitkäkestoiset kosteusvauriot tai tapaukset, joissa on epäily sisäilmasta johtuvista terveysongelmista
- ✓ Pyrkii ehkäisemään ennalta sisäilmaongelmat
- ✓ Selvittää sisäilmaongelmien aiheuttajat sekä löytää niille korjausmenetelmät
- ✓ Esittää näkemyksensä perusteella muodostuneet vaihtoehdot asiasta päättävälle tulosalueille

Sisäilmatyöryhmään kuuluvat kunnanjohtaja, tekninen johtaja, työsuojelupäällikkö, työsuojeluvastuualueen johtaja ja työterveyshoitaja. Kokoonpanoa täydennetään tarvittaessa kohdetyöpaikan esihenkilöllä, työntekijöiden edustajalla sekä asiantuntijoilla.

3 Vastuu työsuojelutoiminnasta

Työturvallisuuslaki (738/2002) asettaa työpaikan toimijoille velvoitteita työturvallisuuden ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi. Työturvallisuuslain 8 §:n mukaan yleinen huolehtimisvelvollisuus on työnantajalla. Työnantaja on tarpeellisilla toimenpiteillä velvollinen huolehtimaan työntekijöiden turvallisuudesta ja terveydestä työssä. Työturvallisuus ja -suojelu hoidetaan aina ensisijaisesti esihenkilövastuulla linjaorganisaation mukaisesti. Työturvallisuudesta huolehtiminen on myös jokaisen työntekijän velvollisuus.

Työsuojelutehtävissä toimivat henkilöt voivat olla vastuussa työsuojelusta vain, jos he toimivat linjaorganisaatiossa tehtävissä, joihin sisältyy toimivaltaa ja vastuuta työsuojeluasioissa.

Työsuojelupäällikkö vastaa eri osapuolten yhteistoiminnasta ja toimii yhdyshenkilönä työsuojeluviranomaisiin päin yhdessä työsuojeluvastuualueen kanssa.

3.1 Yksilön / työntekijän velvollisuutena ja työsuojeluvastuuna on mm.

- ✓ Osallistuminen oman työyhteisön kehittämiseen
- ✓ annettujen ohjeiden ja määräysten noudattaminen
- ✓ turvallisten työtapojen noudattaminen
- ✓ työympäristön tarkkailu

- ✓ epäkohtien ilmoittaminen työnjohdolle
- ✓ edistää työpaikanilmapiiriä ja huomioida toiset työyhteisössä
- ✓ oman työpaikan työturvallisuus
- ✓ turvallisuushavaintojen tekeminen ja ilmoittaminen

3.2 Vastuualuejohtajan tehtävänä on mm.

- ✓ oman työyhteisön kehittämisen edellytysten luominen sekä prosessin käynnistäminen ja ylläpitäminen
- ✓ työpaikkojen turvallisuusohjeiden antaminen ja työsuojelutietouden välittäminen
- ✓ epäkohtien ilmoittaminen ylimmälle johdolle
- ✓ työsuojelumääräysten ja – ohjeiden välitön valvonta
- ✓ henkilöstön ohjaus ja neuvonta sekä työnopastus
- ✓ työsuojelunäkökohtien huomioon ottaminen laitehankinnoissa

3.3 Palvelualue johdon tehtävänä työsuojelussa on mm.

- ✓ yleisten työsuojelun järjestämistä koskevien ohjeiden antaminen
- ✓ työsuojeluvaikutusten riittävään arviointiin ja julkistamiseen perustuvien esitysten tekeminen luottamushenkilöhallinnolle
- ✓ suotuisan ilmapiirin luominen työsuojelulle sekä työyhteisöjen kehittämiseksi
- ✓ aineelliset edellytykset kuten tuotantovälineiden ja – tilojen turvallisuus, joista on huolehdittava jo suunnittelu- ja investointipäätösten yhteydessä
- ✓ työsuojeluhenkilöstön toimintamahdollisuuksien turvaaminen

palvelualue johto tarkoittaa kunnanjohtajaa ja palvelualuejohtajia

3.4 Luottamushenkilöiden tehtävänä on

- ✓ työsuojelun toteuttamisen edellytysten turvaaminen
- ✓ määrärahojen ja muiden keskeisten resurssien myöntäminen
- ✓ työsuojeluun liittyvät, perustavaa laatua olevat periaatepäätökset

4 Työsuojelutoimenpiteet ja menettelytapaohjeet

4.1 Ennakoiva työsuojelu

Työsuojelu on yhteistyötä ja koskee kaikkia työpaikalla työskenteleviä. Jokaisen on tiedettävä oman työnsä ja työympäristönsä vaarat ja niiltä suojautuminen, omaa työtään koskevat määräykset ja ohjeet sekä niiden muutokset. Jokaisella on vastuu oman työpaikkansa turvallisuudesta.

Työntekijällä tulee olla mahdollisuus vaikuttaa oman työnsä ja työnkuvansa suunnitteluun ja valmisteluun, osallistua työtilojensa rakentamisen ja saneerauksen suunnitteluun sekä laitehankintojen suunnitteluun. Pehdytys uusiin koneisiin ja laitteisiin kuuluu esihenkilön tehtäviin.

Työyhteisön psyykkisiä ja sosiaalisia kuormitustekijöitä sekä työyhteisön toimivuutta selvitetään tarpeen mukaan. Esimerkkejä työyhteisön kuormittavuudesta ovat mm. esihenkilöiden ja työyhteisön jäsenten selviytyminen työpaikan kriisi-, ongelma- ja muutostilanteissa.

Jos työntekijän todetaan työssään kuormittuvan hänen terveyttään vaarantavalla tavalla, työturvallisuuslain 25 §:n mukaan työnantajan on asiasta tiedon saatuaan ryhdyttävä käytettävissään olevin keinoin toimiin kuormitustekijöiden selvittämiseksi sekä vaaran välttämiseksi tai vähentämiseksi. Tällä tarkoitetaan myös henkistä kuormittavuutta.

Yksilöllisen työkuormituksen arvioinnissa ja selvittämisessä yhteistyö työterveyshuollon kanssa on ensiarvoisen tärkeää. Selvitystä voi pyytää esihenkilö tai työsuojelun vastuuhenkilö ja sen toteuttaa työterveyshuolto tai ulkopuolinen taho sopimusten mukaan.

Esihenkilön on huolehdittava säännöllisten työpaikkakokousten pitämisestä vähintään kerran kuussa. Kehityskeskustelu on yksi osa työntekijän ja esihenkilön välistä vuorovaikutusta. Esihenkilö vastaa kehityskeskusteluiden säännöllisyydestä vuosittain ja huolehtii kehityskeskustelukaavakkeiden asianmukaisesta täyttämisestä sekä säilyttämisestä tulevia kehityskeskusteluja varten. Työntekijän tehtävänä on täyttää lomakkeet etukäteen ja valmistautua keskusteluun.

4.2 Menettelytapaohje

Ilmoita!

Yksittäisen työntekijän velvollisuus on ilmoittaa havaitsemistaan työturvallisuutta, terveyttä ja työkykyä uhkaavista vaaroista AINA ensin oman työpaikan esihenkilölle. Ilmoitusvelvollisuuden noudattaminen on tärkeää, sillä esihenkilöllä on toiminnallinen ja taloudellinen vastuu työsuojeluasioissa. Paras tulos epäkohdan korjaamisessa saavutetaan aina, jos asia pystytään hoitamaan oman työyhteisön kesken ilman ulkopuolista puuttumista asiaan.

Pyydä apua!

Mikäli ilmoitus esihenkilölle ei tuota tulosta tai asiantilaa ei saada korjattua työyksikössä, ota tarvittaessa yhteyttä työsuojeluvaltuutettuun tai työterveyshuoltoon. Aloitteen voi tehdä esihenkilö tai työntekijä. Pyydettyessä järjestetään yhteinen työpaikkapalaveri, johon osallistuvat työsuojeluvaltuutettu ja/tai työsuojelupäällikkö, työterveyshuollon edustaja ja työntekijä(t). Palaverista laaditaan muistio, johon kirjataan myös yhteisesti sovitut jatkotoimenpiteet.

Fyysiseen työympäristöön liittyviä ongelmia (esim. sisäilmaan tai kiinteistöön liittyvät seikat) selvitetään samalla tavalla kuin muitakin työympäristössä olevia haittoja.

Ilmoita asiasta AINA ensin työpaikan esihenkilölle, mielellään kirjallisesti.

Yksittäinen työntekijä voi ottaa yhteyttä myös työterveyshuoltoon epäilllessään oireidensa johtuvan esim. huonosta sisäilmasta tai muusta fyysiseen työympäristöön liittyvästä tekijästä.

Esihenkilön tehtävä on huolehtia asian ilmoittamisesta edelleen kiinteistöstä vastaavalle henkilölle.

Käytössä on mm. sähköinen selaimella toimiva ENERS-KIINTEISTÖHUOLTO vikailmoitus -ohjelma. Älä jätä asiaa puhelun varaan. Vastuu rakennusten kunnossapidosta ja korjaamisesta sekä vaurioiden syiden selvittämisestä on rakennuksen omistajalla. Esimiehen on annettava asian ilmoittajalle vastaus, mihin toimenpiteisiin ja missä aikataulussa ilmoituksen takia ryhdytään. Asian voi saattaa tiedoksi myös työsuojeluvaltuutetulle jo sen vireille tulovaiheessa.

Tarvittaessa järjestetään tilaisuus, johon osallistuvat kiinteistöhuollon, työsuojelun ja työterveyshuollon edustaja(t).

Työsuojelutarkastuksessa kartoitetaan kokonaistilanne; ongelmat, oireet, vaarat, tehdyt toimenpiteet, nykytilanne, tehtävät jatkotoimenpiteet ja niiden seuranta. Tilaisuudesta laaditaan kirjallinen muistio. Tiedottamisesta vastaa työpaikan esihenkilö.

4.3 Työtapaturmista sekä vaara- ja uhkatilanteista ilmoittaminen

Rautavaaran kunnan tavoitteena on nolla tapaturmaa.

Jokainen on velvollinen ilmoittamaan työympäristössään havaitsemistaan puutteista sekä työturvallisuutta, terveyttä ja työkykyä uhkaavista vaaroista aina ensin omalle esihenkilölleen. Työntekijän velvollisuutena on myös noudattaa työpaikalle laadittuja turvallisuusohjeita.

Kaikki työturvallisuus-, tietoturva-, ja työympäristöilmoitukset tehdään Wpro -ohjelmiston kautta, josta ne menevät esihenkilön käsiteltäväksi.

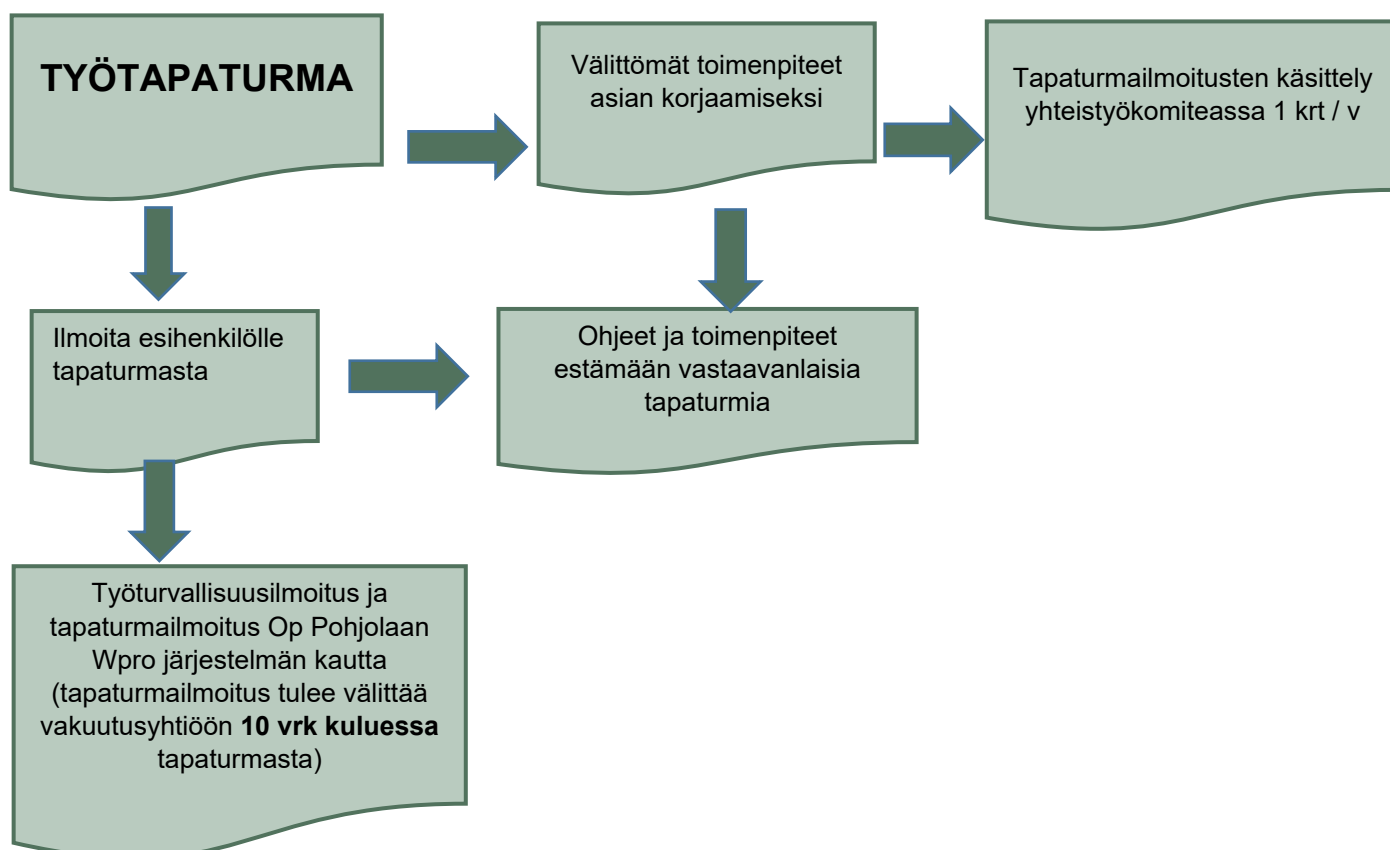
Mikäli ilmoitus esihenkilölle ei tuota tulosta tai asiantilaa ei saada korjattua työyksikössä, ota tarvittaessa yhteyttä työsuojeluvaltuutettuun tai työterveyshuoltoon. Aloitteen voi tehdä esihenkilö tai työntekijä. Pyydettyessä järjestetään yhteinen työpaikkapalaveri, johon osallistuvat työsuojeluvaltuutettu ja/tai työsuojelupäällikkö, työterveyshuollon edustaja ja työntekijä(t) sekä esihenkilö. Palaverista laadittuun muistioon kirjataan yhteisesti sovitut jatkotoimenpiteet.

Työnantaja on velvollinen ilmoittamaan sattuneen vakavan vahinkotapahtuman työsuojeluviranomaiselle. Vahinkotapahtumasta ilmoitetaan lähimmälle esihenkilölle, joka ilmoittaa kaikista vahinkotapahtumista myös työsuojeluvaltuutetulle ja työsuojelupäällikölle. Lisäksi työterveyshuollon tulee olla tietoinen tapaturmasta.

Ilmoitusvelvollisuus koskee myös sellaisia vahinkoja, jotka eivät johda vakuutusyhtiölle tehtäviin vahinkoilmoituksiin. Vakuutusyhtiölle tehtävät tapaturmailmoitukset tehdään samalla kun työturvallisuusilmoitus Wpro -ohjelmistossa.

Työnantajan on pidettävä tapaturmaluetteloa korvaus- ja vakuutusasioiden selvittämistä varten työtapaturma – ja ammattitautilain 267 §:n mukaisesti. Työnantajan tulee tehdä vakuutusyhtiönsä vahinkoilmoitus **10 arkipäivän sisällä** vahinkotapahtumasta kaikista sellaisista vahinkotapahtumista, joista työntekijöiden voidaan olettaa saavan korvausta. Vakuutuksen perusteella korvataan työntekijälle sattuneet vahingot ja ansionmenetykset, jotka johtuvat vahinkotapahtumista työssä ja työstä johtuvissa oloissa matkatapaturmista.

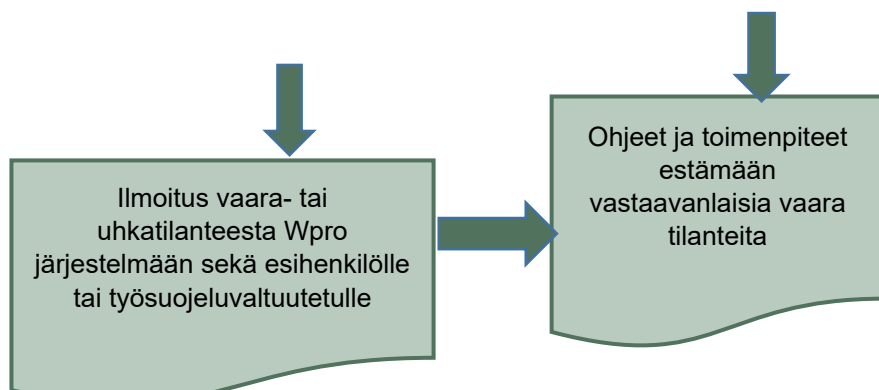
Vaikeaan ruumiinvammaan tai kuolemaan johtaneet vahinkotapahtumat työnantajan on ilmoitettava myös työsuojeluviranomaisille ja poliisille, jotka tekevät tutkinnat vahinkopaikalla. Työnantaja on velvollinen vakuuttamaan työntekijänsä työtapaturmien ja ammattitautien varalta lakisääteisellä tapaturmavakuutuksella. Vakuuttamisvelvollisuus perustuu työtapaturma – ja ammattitautilakiin.

Kuva 1. Tapaturmailmoituksen käsittely

Myös vähäiset tapaturmat, ammattitaudit sekä vaara- ja uhkatilanteet ja ns. läheltä piti – tapaukset on ilmoitettava esihenkilölle tai hänen sijaiselleen ja työsuojelupäällikölle, jotka tutkivat tapahtuneeseen johtaneet syyt ja ryhtyvät toimenpiteisiin vastaavanlaisten vaarojen ehkäisemiseksi. Työsuojeluvaltuutetun tulee myös olla mukana tällaisessa tutkinnassa. Wpro -ohjelmiston kautta ilmoitetaan kaikki tapaturmat ja läheltä piti – tilanteet. Ilmoitukset menevät esihenkilön käsittelyyn. Esihenkilö ilmoittaa myös ne työsuojelupäällikölle, joka käy ne läpi säännöllisesti työsuojeluvaltuutetun kanssa. Lisäksi ilmoitukset käsitellään yhteistyökomiteassa.

Kuva 2. vaara- tai uhkatilanteiden käsittely

5 Työolojen seuranta

Seurantamittareina ovat tehdyt turvallisuushavainnot (sisältää mm. turvallisuuspoikkeamat sekä vaaratilanne ja läheltä piti ilmoitukset), toteutuneiden korjaavien toimenpiteiden määrä ja toteutumisaste, toteutetut turvallisuuskävelyt ja niihin liittyvät turvallisuuskeskustelut, työkyvyn ja työhyvinvoinnin seurantatiedot, työilmapiirikartoitukset, toteutuneet työterveyshuollon työpaikkaselvitykset. Tapaturmamittarit: työ- ja työmatkatapaturmien määrä, tapaturmalaji, tapaturmista aiheutuneet työstä poissaolot ja poissaolojen pituus (seurataan kuukausittain, raportoidaan vuosittain henkilöstöraportissa).

6 Työympäristön kuvaus

Rautavaaran kuntaorganisaation toimialat ovat;

- ✓ Tekniset palvelut
- ✓ Hallintopalvelut
- ✓ Sivistyspalvelut

Työtä suoritetaan hyvin erilaisissa olosuhteissa, jotka vaihtelevat toimistotyöstä ulkotöihin. Riskien arvioinneissa huomioidaan jokaisen kohteen työympäristöt.

7 Riskien tunnistaminen, arviointi ja hallinta

Työpaikoilla tehtävän työsuojelun toimintaohjelman keskeinen sisältö on työpaikan riskien arviointi. Riskien hallinta on kokonaisnäkemys vaaroista ja toimenpiteistä vahinkojen pienentämiseksi ja poistamiseksi. Ennen kuin riskit voidaan tehokkaasti hallita, ne tulee tunnistaa ja arvioida. Riskien hallintaan kuuluu myös riskin suuruuden arviointi ja tarkoituksenmukaisten turvallisuustoimien valitseminen ja toteuttaminen.

Työpaikkakohtaisesti selvitetään ergonomiset, fysikaaliset, kemialliset ja biologiset riskit. Samalla arvioidaan työhön liittyvät fyysiset ja psykososiaaliset kuormitustekijät sekä kiinnitetään huomiota työpaikan tapaturmavaaroihin sekä ennaltaehkäisyyn.

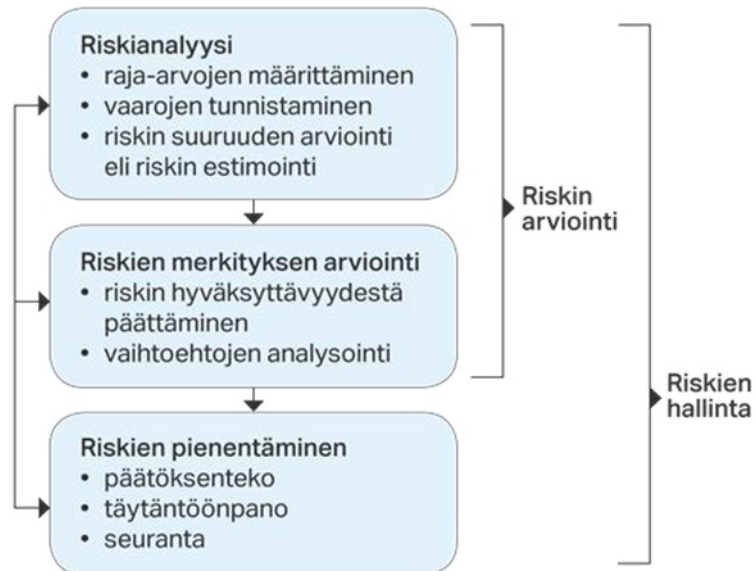
Riskien arvioinnin perusteella päätetään tarvittavista toimenpiteistä niiden tärkeysjärjestyksessä. Toimenpiteille määritellään vastuuhenkilöt ja toteutuksen ajankohta. Esihenkilöiden vastuulla on vuosittainen riskienkartoituksen päivitys. Myös seurannalle nimetään vastuuhenkilöt ja seuranta-ajankohdat. Toimenpiteiden toteutumisesta annetaan palaute koko henkilöstölle.

Riskien arviointi tulee tehdä jokaiseen Rautavaaran kunnan työpaikkaan / yksikköön Wpro työturvallisuusjärjestelmään. Riskien arviointi tulee tarkistaa aina tarvittaessa, kuitenkin vähintään vuosittain. Kolmen vuoden välein tulee päivittää kokonaan uusi riskienarviointi. Riskienarvioinnit tulee tehdä ja käydä läpi yhteistyössä henkilöstön kanssa. Riskienarviointilomakkeet tulee olla nähtävillä työpaikoilla. Riskien arvioinnin perusteella päätetään tarvittavista toimenpiteistä ja niiden tärkeysjärjestyksestä. Toimenpiteille määritellään vastuuhenkilöt ja toteutuksen ajankohdat.

Riskien hallinta on jokapäiväistä työolosuhteiden tarkkailua sekä välitöntä puuttumista havaittuihin epäkohtiin.

Riskienhallinnassa on kolme vaihetta:

- ✓ vaarojen ja haittojen tunnistaminen
- ✓ tunnistettuun vaaraan liittyvän riskin merkityksen arviointi työntekijän terveydelle ja turvallisuudelle
- ✓ riskien torjunta tai pienentäminen

Kuva 2. Riskien hallinnan osa-alueet. Riskien hallinta tarkoittaa systemaattista toimintaa riskien tunnistamiseksi, arvioimiseksi ja pienentämiseksi (<http://www.tyosuojelu.fi/tyosuojelu-tyopaikalla/vaarojen-arviointi/riskien-hallinta>).

7.1 Kone- ja käyttöturvallisuus

Työssä saa käyttää vain sellaisia koneita ja työvälineitä, jotka ovat niitä koskevien vaatimusten mukaisia sekä sopivia kyseiseen työhön. Koneiden ja työvälineiden käytössä on noudatettava valmistajan antamia ohjeita. Ne on pidettävä kunnossa koko käyttöiän ajan. Lisäksi koneiden käyttämisen pitää olla työntekijöille turvallista. Työvälinettä saa käyttää vain niihin töihin ja niissä olosuhteissa, joihin valmistaja on sen tarkoittanut. Työpaikalla tulee uutta konetta hankittaessa tarkistaa, että koneen vaatimukset on täytetty ja koneet ovat CE-merkittyjä. Hankintojen yhteydessä hankintaa tekevän on varmistettava, että tuotteilla on suomenkieliset käyttöohjeet.

Työnantajan on varmistettava, että käytössä olevat koneet ja työvälineet pysyvät säännöllisen huollon ja kunnossapidon avulla toimintakuntoisina ja turallisena koko käyttöiän ajan.

Työvälineiden kunnossapidosta ja tarkastuksista säädetään käyttöasetuksessa. Työnantajan on varmistettava työvälineen turvallisuus, oikea asennus ja toimintakunto ennen käyttöönottoa. Työnantajalla tulee olla konekohtainen huoltokirja työpaikalla käytettävissä olevista koneista ja laitteista.

7.2 Kemikaaliturvallisuus

Kemiallisilla vaaratekijöillä tarkoitetaan vaarallisten aineiden, yhdisteiden ja hiukkasten aiheuttamia terveyshaittoja. Työnantajan tulee laatia työpaikalla käytettävistä kemikaaleista kaupanimen mukainen luettelo. Kemikaaliluettelo tulee olla työntekijöiden nähtävillä. Työnantajan on säilytettävä ajantasaiset käyttöturvallisuustiedotteet työpaikalla joko sähköisessä tai kirjallisessa muodossa.

Käyttöturvallisuustiedotteet on oltava työntekijöiden saatavilla myös häiriötilanteessa esim. sähkökatko.

Rautavaaran kunnalla on käytössä sähköinen kemikaalirekisteri KemPro, joka löytyy WPro -järjestelmästä. Käytettävissä on myös mobiiliversio, linkki mobiiliversioon (vain tietojen lukeminen) on <https://www2.awanic.fi/haipro/173/kempro/mobile/>

7.3 Räjähdyssuojausasiakirja

Räjähdyssuojausasiakirja laaditaan työpaikan henkilöturvallisuuden parantamiseksi. Räjähdyssuojausasiakirja on laadittava kaikissa työpaikoissa, jotka varastoivat tai käsittelevät palavia nesteitä, palavia kaasuja tai palavia pölyjä. Tyyppillisesti tällaisia kohteita ovat mm. koulut, lämpölaitokset, varikot, korjaamot jne.

8 Vuoden 2025 toiminnan arviointi

Esihenkilöitä on tuettu työurajohtamisessa ohjaamalla ja neuvonnalla. Lisäksi esihenkilöiden käytössä on työterveyshuollon työkyvynsovellus, joka auttaa varhaisen tuen tarvitsemisissä tilanteissa sekä työkyvyntuen tilanteissa.

Yhteisöllisenä toimintana oli hyvinvoinninpalvelualueen järjestämä kaikille avoin tapahtuma Kiparilla. Maailman mielenterveyspäivänä 10.10.2025 toimitettiin jokaiseen työpisteeseen mielipaussin pitämistä varten tarjottavaa, lisäksi jouluruoka tarjottiin myös koko henkilöstölle.

Työpaikkaselvityksiä tehtiin kierronmukaisesti ja selvitysten tekeminen jatkuu edelleen kierronmukaisesti vuonna 2026.

Turvallisuuskävelyjä ja poistumisharjoituksia järjestetään vuosittain eri yksiköissä suunnitelman mukaisesti.

Työkyvyn ylläpitoa on nostettu esille sekä pyritty lisäämään tietoisuutta keinoista, kuinka työkykyisyyttä voidaan edesauttaa. Henkilöstöä on kannustettu huolehtimaan hyvinvoinnistaan ja sitä on tuettu ePassin, työpaikkaliikunnan ja taukojumppatilojen keinoin.

Työterveyshuollon palvelujen tuottaja vaihtui toukokuussa 2025 terveystalolle, yhteistyötä on tiivistetty työterveyshuollon kanssa, jotta työntekijää voidaan tukea työuran erivaiheissa esimerkiksi kuntoutuksen, työnmuokkauksen tai korvaavan työn keinoin. Tiivistynyt yhteistyö on painottunut ennaltaehkäisevään toimintaan, joka on mm. edesauttanut työntekijän työssä jaksamista ja työhön paluuta. Ennaltaehkäisevän toiminnan lisääntyminen on tukenut työssä jaksamista, työkyvyn parantamista ja säilymistä.

Turvallisuuskulttuuria on edistetty mm. tiedotuksella, intra julkaisuilla ja henkilöstöä on kannustettu turvallisuuspoikkeamien ilmoittamiseen. Painopiste on ollut ennakoivassa, korjaavassa ja tiedottavassa työsuojelutoiminnassa.

Työturvallisuus järjestelmään otettiin lisäosana ilmoitus epäasiallisesta käytöksestä ja häirinnästä sekä lisättiin kemikaalirekisteri KemPro.

Psykososiaalisia kuormitustekijöitä on pyritty tunnistamaan yhteistyössä työterveyshuollon kanssa. Lisäksi kuukausittaiset intrajulkaisut keskittyivät vuonna 2025 mielen hyvinvointiin.

Vuosittainen työhyvinvointikysely suoritettiin henkilöstölle 15.9. - 1.10.2025 välisenä aikana hyödyntäen Kevan:n kyselypalvelua. Työhyvinvointiprosentiksi muodostui 86 %, joka nousi hieman vuodesta 2024, jolloin se oli 84 %. Lisäksi 100 % työntekijöistä suosittelisi työpaikkaa tuttavilleen.

Vuodesta 2025 on laadittu erillinen henkilöstöraportti, jossa esitellään tarkemmin henkilöstöä koskevat asiat.

Työsuojeluvaltuutetun ja varavaltuutetun vaalit kaudelle 2026–2029 järjestettiin lokakuussa ja valinta tapahtui sopuvaalilla.

9 Työsuojelun tavoitteet

9.1 Työsuojelun konkreettisia ja mitattavia tavoitteita toimintakaudella 2026–2029

- turvallisuuskulttuurin edistäminen mm. lisäämällä henkilöstön ymmärrystä turvallisuuspoikkeamailmoitusten merkityksestä työturvallisuudelle ja kannustamalla ilmoitusten tekoon
- Edistämällä työturvallisuutta hyödyntämällä työpaikkojen ja työyksiköiden riskien ja vaarojen arviointien yhteenvetoja, turvallisuuskävelyistä ja työterveyshuollon työpaikkaselvityksistä nousseita seikkoja (ennakoivaa ja korjaavaa työsuojelutoimintaa)
- vuosittaisen työhyvinvointikyselyn suorittaminen henkilöstölle
- Työsuojelun tunnetuksi tekeminen, mitä työsuojelu on

9.2 Vuoden 2026 painopistealueet

- Esihenkilöiden tukeminen työurajohtamisessa
- Henkilöstön tiedon lisääminen siitä, miten toimitaan työkyvyn heikentyessä ja millaista tukea on saatavilla
- Työsuojelun tunnetuksi tekeminen, mitä työsuojelu on

10 Toimintaohjelman seuranta ja päivitys

Työolojen seuranta ja tarpeellisia toimenpiteitä tulee seurata suurimmaksi osaksi palvelualuekohtaisesti. Tämä tulee ottaa huomioon vuosittain palvelualueiden sisäisessä toimintasuunnitelmassa. Painopisteenä on riskien arviointi, hallinta ja seuranta sekä ennaltaehkäisevä toiminta.

Hyviä keinoja edistää työturvallisuutta ja terveyttä on hyvä henkilöstöpolitiikka, työyhteisöjen kehittäminen, henkisen työsuojelun edistäminen, työergonomian ja työolojen kehittäminen, työnohjaus, tehokas perehdyttäminen, säännölliset kehityskeskustelut ja henkilöstön täydennyskoulutukset.

Yksilötason korjaavat toimenpiteet tehdään esimiehen ja työterveyshuollon yhteistyönä. Esimiesten tulee tarkkailla työoloja ja työympäristöä aktiivisesti ja ryhtyä toimenpiteisiin akuuttien riskien poistamiseksi.

Työsuojeluhenkilöstön tehtävänä on huolehtia työsuojelun toimivuudesta koko organisaatiossa. Tämän vuoksi on tärkeää, että työpaikkojen esihenkilöt ovat säännöllisesti yhteydessä työsuojeluhenkilöstöön. Näin varmistetaan henkilöstön vaikutusmahdollisuuksien toteutuminen ja työsuojelutoiminnan kehittyminen ajan haasteiden mukaisesti.

Työsuojelun toimintaohjelma tarkistetaan kerran vuodessa ja käsitellään yhteistyökomiteassa.